

Till:
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Miljöskydds enheten
403 40 Göteborg.

Yttrande över planerad bergstäkt på fastigheten Österbodarna 1:9 i Hästeryd, Alingsås kommun (Diarienummer 551-81676-2009).

Alingsås Naturskyddsförening vill med anledning av det sökta tillståndet att anlägga en bergstäkt anföra följande allmänna och specifika synpunkter.

I miljökonsekvensbedömningen visas inte klart att de mängder av bergkross som enligt planen inledningsvis kommer att brytas i tåkten är av mycket stor betydelse för regionen. Föreningen har efterlyst en materialförsörjningsplan för länet eller åtminstone för hela Göteborgsregionen i samband med tidigare liknande ärenden. I några fall har det då rört sig om redan etablerad verksamhet där det alltså funnits ett behov. Vi anser inte att det i nuläget finns behov av ytterligare en stor tåkt inom Alingsåsområdet. Vad vi vet är den totala produktionen av bergkross för närvarande inom närregionen större än det årliga behovet.

I den samrådshandling som gick ut mitt i semesterperioden anför SWEROCK att syftet med verksamheten är att leverera material till byggnationerna kring väg E20 (ca 1 miljon ton per 10 km). I ansökan tilläggs att även Alingsås tätort och Floda- Lerumsområdet ska försörjas med material. Vägverket har dock angivit att endast ca 15 000 ton bärlagermaterial behöver köpas externt för den nu påbörjade byggnationen av lokalvägar och anslutningsmot och korsningar vid E20 in mot Alingsås. För en avlägsen framtida utbyggnad av E20 norr om Alingsås kommer sannolikt förhållandena att vara likartade.

För Alingsåsområdet kan det antas att i storleksordningen 250 000 ton bergkross (och 100 000 ton naturgrus) behövs. Befintliga tåkter inom Alingsåsområdet täcker mer än väl detta. Korta transporter är generellt önskvärda, men i ett läge med överkapacitet i närregionen så måste samtliga aktörer räkna med längre transporter om Hästerydtåkten etableras, vilket resulterar i ökade totala utsläpp av t.ex. koldioxid. Baserat på dessa förutsättningar anser föreningen att det för närvarande inte finns ett behov av någon tåkt i Hästeryd.

Att anföra argument om konkurrens och att SWEROCK har få tåkter i västra Sverige anser vi vara helt fel då det gäller exploatering av viktiga naturresurser. En tåktetablering är ett stort ingrepp i ett område med en småskaligt varierad landskapsbild och lämnar ett definitivt sår i landskapet även efter en återställning.

Specifikt vill Föreningen framhålla följande synpunkter:

- De faktiska förhållandena kring av- och påfarter och vidare i närområdet medför att den tunga trafiken relaterat till en ev. tåkt inte kör "landsvägstrafik". Detta i sin tur medför att utsläppen sannolikt är avsevärt större än när underlaget för beräkningarna är baserat på utsläpp vid landsvägstrafik.
- Även förhållandena avseende buller är sannolikt underskattade, särskilt beträffande den trafik söderifrån som vid körningen via underfarten passerar Hästeryd 1:2 och fastigheterna öster därom. I enlighet med vårt resonemang ovan om att avsättningen för materialet sannolikt i huvudsak kan bli inom Göteborgsområdet, så blir detta den

dominerande andelen av takttrafiken. Även transporter norröver via motet vid Västrabodarna medför sannolikt högre bullernivåer för närliggande fastigheter.

- Den bäck som diket öster om täktläget mynnar i har i undersökningar för utredningen av E20 bedömts ha stora eller mycket stora naturvärden i nedre delen mot St. Färgen. Den har dessutom stor potentiell betydelse som reproduktionslokal för öringen i St. Färgen, vilket klart framgår av data i Elfiskeregistret, och egna observationer från mitten av 1980-talet då en god population av öringyngel fanns i bäckens nedre del.
- Undersökningarna av naturen runt de planerade vägbyggena pekar också ut tre mindre områden: lövdungar, en ekskog i en bergkant samt en våtmark och anför att påverkan av vägbyggnationen bör minimeras. Dessa områden ligger nära täktläget och det är viktigt att damningen från en ev. täkt inte påverkar de lavar och mossor som finns i de utpekade områdena,

Platsen i Hästeryd är ett av de områden som i Alingsås ÖP95 pekas ut som tänkbar för en verksamhet som bergstäkt. En översiktsplan anger dock bara i grova drag hur kommunen tänker sig markanvändning och framtida byggande och planen är nästan 20 år. Platsen i övrigt har inga stora naturvärden enligt den skogs- och naturvärdesinventering som Skogsstyrelsen gjort. Området med Stötteberget har dock fungerat som ett uppskattat närströvområde. Om det ändå blir så att SWEROCK får etablera en ny bergstäkt trots att ett verkligt visat behov saknas i nuläget, så vill Naturskyddsföreningen att följande beaktas vid tillståndsgivningen.

- För att förhindra såväl insyn som minska buller och damning har en granskärm sparats i östra kanten av täkten. Då denna riskerar att blåsa ner alternativt torka/angripas av barkborrar bör ytterligare anpassningsåtgärder specificeras i ett tillstånd.
- Verksamhetsområdet måste inhägnas för att skydda såväl människor som djur.
- De närmsta fastigheterna bör besiktigas före sprängningar startas. Inledningsvis bör mätningar sedan ske på flera av de mest närbelägna fastigheterna och den mest lämpade kan därefter utväljas för en fortsatt effektövervakning.
- Faktiska bullermätningar bör genomföras vid ett flertal tillfällen på lämpliga fastigheter avseende främst trafiken, medan ”övrigt” buller kan mätas enligt förslag.
- Schablonberäkningarna för kväveutsläppen tyder på att betydande mängder av NO_3 skulle kunna transporteras ut med vattnet vid sprängningstillfällena (kan ge surstötseffekter nedströms). Häftiga regn i samband med borrh/sprängperiod kan också förorsaka stora utflöden av stoft, vilket skulle kunna påverka öringens lekbottnar. För att förhindra detta liksom för att ha en säkerhet även mot att andra ämnen riskerar påverka vattnen nedströms vid en ”oförutsedd” händelse, ska en uppehålls/sedimentationsdamm anläggas. Förslag finns, och dimensionering ska styras av uppehållstiden. Notera dock att nederbördsdata från Säve inte är relevanta för detta ändamål. Flera dygnsnederbörder i storleksordningen 100 mm är uppmätta under tidsperioden inom länet. Det är dessutom avrinningen som är det väsentliga, och denna kan särskilt under senhösten bli mkt hög i samband med utdragna regnperioder
- Ges ett tillstånd bör detta absolut för tidsbegränsad period, och självklart omfatta endast losshållningen av berg. Etablering av ev. andra verksamheter får inte tillåtas i nuläget utan ska i vederbörlig ordning prövas särskilt.
- Det föreslagna kontrollprogrammet kan alltså i stort följas, men att mäta på vattenprov från endast tre tillfällen och fortsättningsvis en gång per år är i stort meningslöst. Med

hänsyn till att de hydrologiska förhållandena kan variera oerhört mycket så högt upp i ett vattensystem, bör mätning inledningsvis ske i samband med varje sprängning i utloppet från sedimentationsdammen. Intermittent bör dessutom mätning ske i bäcken från Rydbosjön nedströms sammanflödet. När ett utlakningsmönster etablerats kan mätningarna fortsättningsvis minimeras, så att framförallt avflödet från dammen provtages regelbundet i samband med högre flöden under vinterhalvåret.

Sammanfattningsvis anser föreningen alltså att det finns tunga argument för att en bergtäkt inte bör etableras i Hästerydsområdet, och om tillstånd ges för en täkt ska specifika åtgärder vidtagas framförallt för att skydda vattenmiljön nedströms. Avseende miljöfaktorer i övrigt ska villkoren vara givna som begränsningsvärden. När en ev. täkt en gång i framtiden är utbruten, bör återställandet ske på det sätt som anges, och **slutresultatet bli natur**, inte en plats ordningsställd för annan industri.

Alingsås 2009-12-16

Naturskyddsföreningen i Alingsås

/Ingvar Andersson, ordf.

B. Ingvar Andersson
Svarteviksvägen 15
441 91 Alingsås
tfn. 0322-713 31, 070-338 01 49
b.ingvar.andersson@telia.com